

NATO prenos v živo: Obisk Generalnega sekretarja zveze NATO Stoltenberga na Finskem

Generalni sekretar Jens Stoltenberg se je v četrtek, 6. junija 2024, na njegovem prvem obisku, odkar se je Finska pridružila Natu, srečal s finskim predsednikom Alexandrom Stubbom v Helsinkih. Srečanje so v živo prenašali na uradni spletni strani Nata, člani mreže ATA pa so bili povabljeni k spremljanju dogodka.

Generalni sekretar Nata Jens Stoltenberg je opomnil navzoče, da je od finske vloge za vstop v NATO do končne ratifikacije finskega članstva minilo manj kot leto dni, kar je v primerjavi s povprečnim pristopnim procesom zelo hitro. Potrdil je tudi, da Finska nameni več kot 2 % BDP za obrambne izdatke, s katerimi pomaga zagotoviti Natovo stalno vojaško pripravljenost. Kot vemo, je minimalna 2-odstotna obrambna poraba BDP postala zaveza vseh držav članic po aneksiji Krima s strani Ruske federacije in po sledečem oboroženem spopadu v Donbasu leta 2014. Generalni sekretar Stoltenberg je še dejal, da sta bila oba omenjena dogodka odločilna trenutek v Natovem vojaškem in strateškem razmišljanju.

Glede stanja vojne v Ukrajini in podpore Nata napadeni državi je generalni sekretar Stoltenberg poudaril pomen močne vojaške podpore Ukrajini in izboljšanje obrambnih zmogljivosti članic Nata, še posebej tistih, ki mejijo na Ukrajino in Rusko federacijo. Poudaril je tudi, da ima NATO v Ukrajini dva primarna cilja: zagotoviti ukrajinsko zmago (ni navedel, kaj to pravzaprav pomeni) in preprečiti nadaljnje stopnjevanje konflikta, ki bi lahko povzročilo neposredno konfrontacijo med ruskimi in Natovimi enotami. Priznal je tudi, da NATO kot organizacija ne obžaluje, da je skušal Rusijo približati zavezništvu po hladni vojni, in sicer gre za dejanje, ki je uživalo veliko podporo med državami članicami pred rusko invazijo na Gruzijo leta 2008 in priključitvijo Krima leta 2014.

Da bi zavarovali vzhodni bok Nata in preprečili vojno med zavezništvom in Rusijo, je poudaril, da je zavezništvo že povečalo število vojakov v svojih vzhodnih članicah na 8 bojnih skupin in da sodeluje z EU na področju obrambe. Obe organizaciji si prizadevata preprečiti podvajanje zmogljivosti in spodbujata standardizacijo vojaške opreme za večjo stopnjo interoperabilnosti med različnimi zavezniškimi oboroženimi silami. Medtem ko se sodelovanje med obema organizacijama povečuje, se pojavlja vprašanje, ali je EU sposobna svojo skupno vojaško industrijo dvigniti na raven tiste v Ruski federaciji. V luči drugih globalnih vprašanj je generalni sekretar Stoltenberg spomnil, da je NATO v svojem jedru regionalna organizacija, vendar se vse bolj sooča z globalnimi varnostnimi grožnjami, kot so napredni kibernetični napadi, širjenje osebnega orožja, terorizem in konkurenca med državami članicami ter drugimi regionalnimi in globalnimi velikimi silami. Omenil je tudi, da je NATO v zadnjem času okrepil sodelovanje z azijskimi partnerji na področju obrambe in širše varnosti.

Finski predsednik Alexander Stubb je izjavil, da je Finska pridružitev Natu del njene politike odvracanja od potez Rusije v regiji. Dejal je, da je bilo v zadnjih letih več znakov oživljenega ruskega ekspanzionizma, kot sta prva (od 1994 do 1996) in druga (od 1999 do 2001) čečenska vojna, ki ji je sledila velika protigverilska kampanja na širšem severnem Kavkazu, invazija na Gruzijo in podpora separatističnim regijam Abhaziji in Južni Osetiji leta 2008, priključitev Krima in notranji konflikt v Donbasu leta 2014 ter invazija na preostali del Ukrajine leta 2022, ki še vedno traja. Glede slednjega je opozoril, da bo Rusija ob dolgoročnem načrtu podreditve Ukrajine ohranila tudi svojo ekspanzionistično politiko. Ta se bo izvajala preko kinetičnega in konvencionalnega vojskovanja v Ukrajini, ki bo podprto z različnimi variacijami hibridnega vojskovanja v zahodnih državah. Dejal je tudi, da bo Rusija po koncu vojne v Ukrajini potrebovala 5 do 10 let, da obnovi svoje sile na predvojno raven, in da kljub njenem preoblikovanju v vojno gospodarstvo skupaj s širitvijo svoje vojaške in obrambne industrije ostaja možnost, da se ruske vojaške sile postopoma demodernizirajo na raven iz devetdesetih let.

V zvezi s prispevkom Finske k skupnim vojaškim zmogljivostim Nata je opozoril na pripravljenost Finske, da zagotovi svoje vojaške kopenske komponente zavezništvu in da lahko finske zmogljivosti vplivajo na Natove prihodnje aktivnosti na Arktiku. Ob tem je dejal, da je Natove cilje v tej regiji mogoče doseči z zelo močno nordijsko komponento, ki bo vključevala združene sile in zmogljivosti Norveške, Švedske, Finske in Danske. Vse prisotne na srečanju je še spomnil, da je NATO od začetka ruske agresije na Ukrajino postal bolj enoten in povezan. Predsednik Stubb je prav tako poudaril pomen odločitve, kako bo financirana pomoč Ukrajini, in da Finska podpira morebitno članstvo Ukrajine v Natu. Ko so ga udeleženci spraševali o možnih posledicah za NATO, če bodo rezultati prihajajočih predsedniških volitev v ZDA usmerili državo na pot izolacionizma, je izjavil, da ZDA v trenutnih globalnih razmerah ne morejo ostati velesila brez svojih zaveznikov v Evropi, zlasti tistih v Natu, in da bi konec podpore ZDA Ukrajini ustvaril razkol med ZDA in evropskimi članicami Nata. Omenil je tudi, da je koncept multipolarnega sveta po njegovem mnenju že prešel v novo fazo, ki jo je v angleščini poimenoval "*multi-aligned*" svet.

Poročilo pripravil: Gregor Črnugelj